

Nummer : R21.129

Onderwerp : Beleidskader Maatschappelijke Ondersteuning gemeente Bladel 2022-2025

Aan de raad

Inleiding

Gemeenten hebben op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo) de verplichting om periodiek een plan vast te stellen met betrekking tot het door het gemeentebestuur te voeren beleid met betrekking tot maatschappelijke ondersteuning. Het vorige Beleidskader was opgesteld voor de periode 2016-2020, daarom wordt nu het nieuwe Beleidskader Maatschappelijke ondersteuning 2022-2025 ter besluitvorming voorgelegd aan de raad.

Op 24 maart 2016 heeft de gemeenteraad het beleidskader Maatschappelijke ondersteuning 2016-2020 gemeente Bladel vastgesteld. Dit beleidskader werd net één jaar na de decentralisaties van taken vanuit het Rijk naar gemeenten vastgesteld en vorig jaar met een jaar verlengd i.v.m. de coronacrisis. Inmiddels zijn we van een periode van transitie overgegaan in transformatie. Waar de eerste jaren vooral gericht waren op een soepele overgang van taken vanuit het Rijk naar gemeente, hebben we nu ervaring opgedaan om de taken verder uit te werken, door te ontwikkelen en te transformeren. Dit kader zal daarom niet compleet vernieuwend zijn, maar voortborduren op de leidende principes en uitgangspunten uit het vorige beleidskader. Onderdelen van het vorige beleidskader zijn opnieuw verwerkt in dit beleidskader. Bovendien zijn de meeste principes en uitgangspunten algemeen leidend in de Wmo 2015, waardoor deze nog steeds actueel zijn. In het beleidskader is aan de hand van drie sporen beschreven wat we per spoor al hebben (gedaan) en wat we de komende jaren (nog) willen bereiken;

Spoor 1: Ondersteuning van de eigen kracht en het sociaal netwerk

Spoor 2: Basisondersteuning

Spoor 3: Aanvullende en intensieve ondersteuning

In het uitvoeringsplan met budgettair kader is vervolgens de globale planning van de activiteiten waarmee gewerkt wordt aan de gestelde ambities beschreven en aangegeven welke financiële middelen hiervoor nodig zijn.

Voorstel

Het 'Beleidskader Maatschappelijke Ondersteuning gemeente Bladel 2022-2025' vast te stellen.

Beoogd effect

In het beleidskader staat de volgende visie centraal:

"Alle inwoners van gemeente Bladel zijn in staat om naar eigen vermogen mee te doen in en aan de maatschappij. Mensen die dat nodig hebben worden daarbij geholpen."

Verder beoogt het beleidskader dat het aantal inwoners dat zelfstandig (naar vermogen) mee kan doen aan de maatschappij zo groot mogelijk is, door in te zetten op de eigen kracht van inwoners en hun sociaal netwerk (spoor 1). Dat de zelfredzaamheid van inwoners die (tijdelijk) minder zelfredzaam zoveel als mogelijk wordt vergroot, gestabiliseerd of zo lang mogelijk behouden blijft door het bieden van basisondersteuning (spoor 2). En ten slotte het zorg dragen voor een solide vangnet en een optimaal werkende multidisciplinaire keten van zorg

en ondersteuning voor inwoners waarbij problemen zich opstapelen en complexe ondersteuningsvragen ontstaan (spoor 3).

Argumenten

1.1 Gemeenten zijn wettelijk verplicht beleid te maken aangaande maatschappelijke ondersteuning.

In de Wmo 2015 staat dat gemeenten periodiek een plan moeten vaststellen waarin beschreven is hoe zij de maatschappelijke ondersteuning vormgeven. Het uitgangspunt volgens de wet is dat 'zelfredzaamheid en meedoen de verantwoordelijkheid zijn van mensen zelf, maar gemeenten zijn gehouden om beleid te maken ter ondersteuning van mensen die niet volledig zelf kunnen voorzien in hun zelfredzaamheid en participatie.

1.2. Het beleidskader voldoet aan de wettelijke eisen

De Wmo 2015 stelt een aantal eisen aan een 'beleidsplan maatschappelijke ondersteuning' dat door de gemeenteraad moet worden vastgesteld. Het Beleidskader Maatschappelijke ondersteuning gemeente Bladel 2022-2025 voldoet aan deze wettelijke eisen.

1.3. Het beleidskader sluit aan bij de visie van de Wmo 2015

Dit beleidskader borduurt voort op de visie van de Wmo 2015, waarbij het uitgaan van de eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid centraal staat. Bij het bieden van ondersteuning kijkt gemeente Bladel eerst naar de eigen kracht van inwoners. Wat kan deze persoon zelf doen om de door hem/haar ervaren problemen op te lossen. Daarna wordt besproken of het sociaal netwerk van die persoon hem/haar zou kunnen ondersteunen. Vervolgens worden de mogelijkheden binnen algemene en collectieve (vrij toegankelijke) voorzieningen bekeken. Pas wanneer er binnen deze oplossingsrichtingen geen oplossing kan worden gevonden zet de gemeente een maatwerkvoorziening in. Het beleidskader is erop gericht dat het ondersteuningsaanbod en de sociale infrastructuur op alle hiervoor genoemde niveaus (spoor 1, 2, 3) sterk zijn opgebouwd en dat het totaal aan zorg- ondersteuningsaanbod een samenhangend geheel vormt.

1.4. Het beleidskader vormt de overgang van een periode van transitie naar transformatie

Inmiddels zijn we van een periode van transitie overgegaan in transformatie. Waar de eerste jaren sinds de invoering van de nieuwe Wmo 2015 vooral gericht waren op een soepele overgang van taken vanuit het Rijk naar gemeente, hebben we nu ervaring opgedaan om de taken verder uit te werken, door te ontwikkelen en te transformeren. Dit kader zal daarom niet compleet vernieuwend zijn, maar voortborduren op de leidende principes en uitgangspunten uit het vorige beleidskader. Nieuwe ontwikkelingen en ambities zijn met name gericht op het versterken en doorontwikkelen van bestaande structuren en het verhogen van de kwaliteit en toegankelijkheid van het aanbod. Het streven hierbij is om inwoners zo laagdrempelig mogelijk te ondersteunen.

1.5. Nieuwe initiatieven krijgen ruimte om in te spelen op lokale behoeften en ontwikkelingen

Om ondersteuningsvragen zo laagdrempelig en lokaal mogelijk op te pakken, zijn lokale initiatieven voor en door de eigen inwoners van enorme waarde. Met inzet van kwalitatief goede vrij toegankelijke ondersteuning (zoals bijv. inloopvoorzieningen of laagdrempelige activiteiten in de gemeenschapshuizen) kan inzet van (dure) maatwerkvoorzieningen zoveel als mogelijk worden voorkomen of uitgesteld. Door het bieden van laagdrempelige ondersteuning dicht bij de inwoner - in zijn/haar directe sociale omgeving- is het resultaat vaak een duurzame adequate oplossing van de ondersteuningsvraag. Sommige initiatieven zijn er ook op gericht om een ondersteuningsvraag te voorkomen, door bijvoorbeeld het voorkomen van eenzaamheid.

In het beleidskader wordt voorgesteld om budget vrij te maken om ruimte te bieden aan nieuwe initiatieven, (nieuwe) collectieve (buurt-)voorzieningen en technologische ontwikkelingen en innovatie. Hiermee kunnen we snel en flexibel inspelen op de lokale behoeften en ontwikkelingen. Initiatieven die inspelen op een lokale behoefte en een bijdrage leveren aan de te behalen resultaten in het sociaal domein krijgen zo de ruimte.

1.6. In het beleidskader wordt de verbinding gelegd met het maatschappelijke en sociale domein

Op 1-1-2015 zijn naast de nieuwe Wmo ook de Participatiewet en de Jeugdwet ingevoerd. Hiermee is de gemeente op 1-1-2015 verantwoordelijk geworden voor nagenoeg het totale lokale maatschappelijke en sociale domein. Al deze verantwoordelijkheden maken dat er meerdere beleidsstukken zijn opgesteld voor al deze domeinen, die samen het beleid vormen waar de komende jaren op wordt ingezet als het gaat om het sociale en maatschappelijke domein.

In dit beleidskader wordt de beleidsmatige verbinding gelegd met deze andere beleidskaders en waar nodig beschreven hoe integraliteit en de samenwerking wordt vormgegeven. In de uitvoering wordt ernaar gestreefd om te allen tijde de verbinding te leggen waar dit mogelijk is.

1.7. De ambitie sociaal huis die in het beleidskader is meegenomen kan een opmaat vormen naar een volgend integraal beleidskader voor het brede sociale domein

Op dit moment zijn we er nog niet aan toe om één breed kader sociaal domein op te stellen als kapstok voor alle domeinen (Jeugd, Participatie, Wmo en de maatschappelijke domeinen), omdat de inrichting ervan nog te versnipperd is vorm gegeven om het beleid in één beleidsdocument te kunnen verenigen. Zowel beleidsmatig als in de uitvoering (en voor de eenvoud voor de inwoners) zou het een grote wens zijn om in de toekomst toe te werken naar één centrale toegang en samenhangend beleidskader voor alle ondersteuningsvragen. In de Kempengemeenten heeft men er in 2015 voor gekozen om voor het domein 'jeugd' (toch) een afzonderlijke toegang via het (Kempische) CJG te organiseren waarmee de oorspronkelijke ambitie van één lokale, gezamenlijke en integrale opvolging voor het sociale domein (één gezin, één plan) niet is gerealiseerd. De gemeente Bladel heeft sinds 2015 veel geïnvesteerd in eigen medewerkers die actief het lokale voorliggende veld proberen te benutten. Het gaat dan om; de gemeentelijke vrijwilligersondersteuner, de mantelzorgondersteuner, de jeugdcoach en de ouderenconsulent. Hiermee heeft de gemeente Bladel een eigen entiteit van sociaal werkers in het voorliggende veld waarmee de oorspronkelijke ambitie uit 2015 voor betere benutting van het voorliggende veld ook daadwerkelijk gerealiseerd zou kunnen worden. Daarvoor is het wel nodig dat zij, beter dan nu, aansluiting krijgen bij het Bladelse Zorgloket en CJG. Een sterke verbinding en samenwerking tussen het zorgloket, de eigen uitvoerende medewerkers en maatschappelijke organisaties is cruciaal.

We hebben daarom de ambitie om één Bladelse front-office voor het Bladelse sociale domein te realiseren waar iedereen met een ondersteuningsvraag terecht kan. Het moet één entiteit worden van lokale medewerkers die, in eerste instantie, gericht op zoek gaan naar lokale, 'normale' (niet-professionele) oplossingen in bestaande Bladelse structuren en aanbod. Hoewel het Sociaal Huis Bladel geen fysieke voorziening moet worden zal het zeker wel een eigen entiteit met een eigen organisatie en aansturing door de gemeente Bladel (!) moeten worden. De afgelopen jaren (sinds 2015) is steeds weer gebleken dat de gemeente (Bladel) door de (huidige) complexe inrichting van toegang en toeleiding van het sociale domein in de Kempen nauwelijks invloed heeft in de richting die door de gemeente Bladel voor de 'front officie' van het sociale domein wordt beoogd.

1.8. Er is meer aandacht voor de groeiende groep mensen met een opeenstapeling van complexe problematiek

De afgelopen jaren wordt een toename gezien in de aantallen en complexiteit van multidisciplinaire casuïstiek, de gemeente krijgt in toenemende mate te maken met steeds zwaardere hulpvragen. Dit is een direct gevolg van meerdere ontwikkelingen in het sociaal domein, zoals de verschuiving van taken van het Rijk naar gemeenten en het steeds meer bieden van complexe zorg in de wijk, in plaats van het afzonderen hiervan. De verbinding tussen zorg en veiligheid, de aanpak van verward gedrag / complexe casuïstiek en de multidisciplinaire samenwerking is hierdoor veel belangrijker geworden. In het beleidskader is uitgewerkt hoe dit opgepakt kan worden.

1.9. Er is draagvlak bij de Adviesraad Sociaal Domein Bladel (voorheen POP Bladel)

De Adviesraad Sociaal Domein is in een tweetal sessies meegenomen in de totstandkoming van dit beleidskader, waarna zij in een latere vergadering formeel advies hebben gegeven over dit beleidskader. De Adviesraad Sociaal Domein heeft positief geadviseerd over het beleidskader en opmerkingen die door de adviesraad ter vergadering zijn gemaakt, zijn meegenomen in de definitieve versie die nu voorligt aan uw raad. Het advies is opgenomen als bijlage bij dit voorstel.

Kanttekeningen

1.1 Het beleidskader is geschreven vanuit het uitgangspunt van de Wmo en is niet volledig integraal voor het brede sociale domein

Zoals eerder bij argument 1.7. is aangegeven, is het Bladelse sociale domein nog te versnipperd ingericht om een overkoepelend integraal beleidskader sociaal domein te maken. Dit maakt dat het beleidskader nu is geschreven vanuit de Wmo als uitgangspunt en de verbinding met de andere beleidsterreinen (sociaal en maatschappelijk) zoveel mogelijk is beschreven. In de huidige situatie was het niet haalbaar om een breed beleidskader sociaal domein te maken. In de toekomst zou het voor zowel gemeenten, samenwerkingspartners en inwoners een mooie ambitie zijn om toe te werken naar één beleidskader sociaal domein, met daarbij één centrale toegang voor alle Bladelse inwoners, waarbij met behulp van lokale medewerkers (o.a. ouderenconsulent, mantelzorgondersteuner, jeugdcoach en vrijwilligersondersteuner) optimaal gebruik wordt gemaakt van het eigen lokale voorliggend veld.

De adviesraad sociaal domein Bladel heeft eveneens geadviseerd om een breed beleidskader te formuleren: “De adviesraad benadrukt het belang van het in elkaar schuiven van de afzonderlijke domeinen en ondersteunt het initiatief daartoe.” (zie bijlage 03). Zij geven daarbij nadrukkelijk aan het college te verzoeken om een concrete termijn te verbinden aan dit doel en om tijdig middelen vrij te maken voor voldoende capaciteit om de realisatie mogelijk te maken.

Financiën

Voor het uitvoeringsplan van het nieuwe Beleidskader Maatschappelijke Ondersteuning gemeente Bladel 2022-2025 wordt een budget gevraagd van € 40.000,- in 2022 en € 60.000,- per jaar voor de jaren 2023 en volgenden. Hiervoor is vanuit de bestaande budgetten binnen de meerjarenbegroting op basis van het beleidskader 2016-2020 nog een structureel bedrag van € 12.500,- beschikbaar. Per saldo zullen aanvullende budgetten van € 27.500,- voor 2022 en € 47.500,- voor 2023 en volgende jaren beschikbaar gesteld moeten worden. Deze extra lasten zullen worden opgenomen in de Perspectiefnota 2022 en tot die tijd worden bekostigd vanuit de bestaande budgetten.

Communicatie

Wanneer het beleidskader wordt vastgesteld zal dit bij betrokken partijen onder de aandacht worden gebracht. Denk aan een presentatie van het nieuwe beleid aan bijvoorbeeld Platform informele zorg en publicaties in de lokale kranten en op de gemeentelijke sociale media over (onderdelen van) het nieuwe beleid.

Uitvoering

Na vaststelling van het beleidskader zullen de komende jaren de activiteiten uit het beleidskader worden uitgevoerd (in samenspraak met de betrokkenen / maatschappelijke organisaties). De planning in het uitvoeringskader wordt gebruikt om de voortgang te bewaken. Na twee jaar vindt een tussenevaluatie plaats en na 4 jaar wordt een eindevaluatie gedaan.

Bladel, 26 oktober 2021

Burgemeester en wethouders van Bladel,
de secretaris, de burgemeester,

Bijlage(n)

01. Ontwerp-besluit (21.23925)
02. DEF Beleidskader maatschappelijke ondersteuning gemeente Bladel 2022-2025 (21.23868)
03. Advies adviesraad sociaal domein Bladel beleidskader (21.23874)
04. Advies adviesraad sociaal domein Bladel Mantelzorg (21.23875)